

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow

KGP.410.001.03.2022

Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Aktywów Państwowych
ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-522 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 48 – Gospodarka złożami kopalin
oraz części budżetowej 55 – Aktywa państwowe*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94
kgp@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Aktywów Państwowych ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Sasin – Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych ² od dnia 15 listopada 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Rafał Pikus, gł. Specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/10/2022 z dnia 21 stycznia 2022 r.,2. Agnieszka Siwczyk, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/12/2022 z dnia 21 stycznia 2022 r.,3. Mirosław Wójtowicz gł. specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/11/2022 z dnia 21 stycznia 2022 r. <p>(akta kontroli str.: 1-6, 3280-3281)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności – działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 48 – Gospodarka złożami kopalini oraz części budżetowej 55 – Aktywa państwowe.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa⁴ w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym: nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa, realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa, efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów oraz– w części 55 – Aktywa państwowe, działania związane z realizacją dochodów budżetowych z tytułu dywidend z akcji i udziałów w Spółkach z udziałem Skarbu Państwa.
--------------	--

¹ Ministerstwo zostało utworzone na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii (Dz.U. poz. 2290), dalej również: Ministerstwo lub MAP.

² Minister powołany Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 listopada 2019 r. Dalej także Minister.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

⁴ W MAP funkcjonuje dysponent części, bez dysponentów podległych.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm. Dalej: *ufp*.

Ponadto, w części 48 – Gospodarka złożami kopalin i w części 55 – Aktywa państwowe, przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu

Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych, w części 48 – Gospodarka złożami kopalin i w części 55 – Aktywa państwowe:

- analiza realizacji dochodów budżetowych,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad planowanych wydatków,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla tych limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- analiza stanu zobowiązań,
- szczegółowa kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań oraz
- w części 55 – Aktywa państwowe, kontrola realizacji dochodów z tytułu dywidend.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w częściach budżetowych 48 – Gospodarka złożami kopalin oraz 55 – Aktywa państwowe.

Podstawą oceny są wyniki kontroli działań dysponenta obu części – Ministra Aktywów Państwowych dotyczących: realizacji dochodów budżetowych z tytułu wpłat dywidend w ramach części 55 oraz wykonania wydatków budżetowych w ramach części 48 i 55.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli 75,3% (tj. 1 171 485,9 tys. zł) i 32,5% (tj. 26 450,6 tys. zł) w ramach wybranej próby wydatków odpowiednio w części 48 i 55 budżetu państwa, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i w aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz w zakresie realizacji wydatków majątkowych, postępowań o udzielenie zamówień publicznych, udzielonych dotacji

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

i wydatków związanych z funkcjonowaniem MAP w częściach 48 i 55 nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zmian budżetu dokonywanych w części 48 – Gospodarka złożami kopalini i w części 55 – Aktywa państwowe w trakcie roku budżetowego, zmian wynikających z podziału rezerw celowych, dokonanych blokad planowanych wydatków, a także przestrzegania ustalonych limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia.

Wydatki ponoszone przez Ministra Aktywów Państwowych przyczyniły się do zabezpieczenia potrzeb rynku krajowego na węgiel. Minister finansował także zadania obejmujące likwidację kopalni i po zakończeniu likwidacji kopalni, w tym także związane z naprawianiem szkód górniczych. Prawidłowo były realizowane dochody budżetu Państwa, których źródłem były wypłaty dywidend przez spółki w których Skarb Państwa ma udziały.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych za 2021 r. oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych. Dane w sprawozdaniach wynikały z ksiąg rachunkowych. Dysponent części prawidłowo wywiązywał się z obowiązku sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 175 *ufp*.

Zauważyć jednak należy niepełne wykorzystanie środków zaplanowanych na realizację zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 158,8 tys. zł, które wynikało z braku wyszczególnienia tych zadań w planie rzeczowo-finansowym.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

Część 48 – Gospodarka złożami kopalini

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2021⁸ dochody budżetowe dla części 48 – Gospodarka złożami kopalini zaplanowano w kwocie 5 283,0 tys. zł⁹. Zrealizowane dochody wyniosły 7 746,1 tys. zł i były wyższe o 2 463,1 tys. zł (46,6%) od kwoty planowanej oraz niższe o 15 490,6 tys. zł (66,7%) od dochodów uzyskanych w 2020 r. (23 236,7 tys. zł).

Niemal całość dochodów (7 719,9 tys. zł, tj. 99,7% dochodów części 48) uzyskano w dziale 100 – Górnictwo i kopalnictwo, rozdział 10001 – Górnictwo węgla kamiennego § 2950 – Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności. Dochody te osiągnięto z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji z lat ubiegłych dokonanych przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalni SA¹⁰.

W dziale 100 – Górnictwo i kopalnictwo, rozdział 10001 – Górnictwo węgla kamiennego § 0900 – Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub z wykorzystaniem z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 *ufp*, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości,

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Ustawa budżetowa z dnia 20 stycznia 2021 r. na rok 2021 r. - Dz. U. z 2021 r. poz. 190. Dalej także: ustawa budżetowa na rok 2021.

⁹ W ustawie z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2021 r. – Dz. U. poz. 1900 (dalej także: nowelizacja ustawy budżetowej na 2021 r.) nie dokonano zwiększenia prognozy dochodów w części 48 – Gospodarka złożami kopalini.

¹⁰ Dalej także: SRK.

wystąpiła ujemna wartość (39,4 tys. zł). Wynikało to z różnicy pomiędzy wysokością uzyskanych w 2021 r. wpływów z odsetek od dotacji (24,4 tys. zł), a kwotą zwróconą do SRK z rachunku dochodów¹¹ (63,8 tys. zł).

Pozostałe dochody w części 48 – Gospodarka złożami kopalin w wysokości 61,6 tys. zł (0,8% dochodów części 48) osiągnięto w dziale 750 – Administracja publiczna, w tym 48,2 tys. zł (78,3% dochodów w dziale 750) w rozdziale 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji § 0750 – Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa¹².

(akta kontroli str.: 3386-3409, 3468-3491)

W sprawozdaniu Rb-N części 48 – Gospodarka złożami kopalin, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r., wykazano należności z tytułu dochodów budżetowych w wysokości 1 000 000,0 tys. zł. Należność ta wynika z zawartej w dniu 21 grudnia 2021 r. umowy w sprawie podwyższenia kapitału Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA¹³. Podwyższony kapitał zakładowy spółki został opłacony przez MAP w dniu 28 grudnia 2021 r. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów¹⁴, do momentu zarejestrowania podwyższenia kapitału w Krajowym Rejestrze Sądowym, operacja gospodarcza wynikająca z powyższej umowy widnieje w księgach rachunkowych jako należność.

(akta kontroli str.: 389-416, 434-435, 3708-3735)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Według ustawy budżetowej na rok 2021 r. wydatki budżetu państwa części 48 – Gospodarka złożami kopalin zostały ustalone w wysokości 414 041,0 tys. zł. Ostatecznie, limit wydatków w części 48, po zmianach wynikających z nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. i blokadach rozdysponowanych przez Ministra wyniósł 1 559 313,5 tys. zł. Faktyczne wydatki w części 48 zostały zrealizowane w wysokości 1 556 099,4 tys. zł¹⁵, co stanowiło 99,8% planu po zmianach.

W trakcie roku wydatki zostały zwiększone z dwóch pozycji rezerwy celowej: o 149 965,6 tys. zł (poz. 44)¹⁶ i 9,9 tys. zł (poz. 21)¹⁷ oraz poprzez przeniesienie 70,0 tys. zł¹⁸ z części budżetowej 26 – Łączność.

¹¹ W 2019 r. SRK dokonała zwrotu dotacji z tytułu nadpłaconych świadczeń socjalnych w łącznej kwocie 3 698,0 tys. zł oraz naliczonych odsetek 366,5 tys. zł (łącznie 4 064,5 tys. zł). Po ponownej analizie przeprowadzonej przez SRK, oraz kontroli przeprowadzonej na zlecenie MAP przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA Oddział w Katowicach ustalono, że SRK dokonała zwrotu dotacji w zawyżonej kwocie. W związku powyższym MAP w czerwcu 2021 r. dokonał zwrotu nadpłaconej kwoty w wysokości 440,5 tys. zł (§2950) oraz 63,8 tys. zł (§0900) z rachunku dochodów.

¹² W dniu 9 grudnia 2020 r. Minister Rozwoju, Pracy i Technologii wydał decyzję nr 23/20 o ustanowieniu z dniem 1 stycznia 2021 r. trwałego zarządu na rzecz MAP na czas nieokreślony dla nieruchomości zlokalizowanej w Warszawie przy ul. Kruczej 36/Wspólnej 6 (siedziba MAP). W związku z powyższym MAP udostępnia odpłatnie powierzchnię biurową między innymi dla Urzędu Prokuratury Generalnej RP, Archiwum Akt Nowych, Rządowego Centrum Legislacji, Poczta Polska SA, RUCH SA, Orange Polska SA, Innogy Stoen Operator Sp. z o.o., Fundacja *Polsko-Niemieckie Pojednanie*.

¹³ Umowa nr 2/III/A/10001/6010/21/DGA zawarta pomiędzy MAP a SRK, dotycząca podniesienia kapitału spółki o 1,0 mld zł.

¹⁴ Pismo z dnia 14 marca 2022 r. IK: 688858.

¹⁵ W tym 245,0 tys. zł to wydatki niewygasające z końcem 2021 r.

¹⁶ Decyzja Ministra Finansów Funduszy i Polityki Regionalnej nr MF/FG4.4143.3.19.2021.MF.45 z dnia 21 stycznia 2021 r. w związku z wejściem w życie w dniu 31 grudnia 2020 r. ustawy o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz.U. 2020poz. 2398) środki przeznaczone na dotacje dla: Kopalni soli w Bochni, Kopalni soli w Wieliczce, Muzeum Górnictwa w Zabrze, Kopalni Siarki Machów, SRK w Bytomiu i ARP S.A.

Środki z rezerwy celowej, przyznane MAP na podstawie decyzji Ministra Finansów z dnia 21 stycznia 2021 r., następnie przekazywane przez MAP różnym podmiotom w formie dotacji, służyły do finansowania zadań wynikających z ustawy z dnia 27 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów¹⁹.

W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r., limit wydatków zwiększono o 1 000 224,0 tys. zł., głównie w celu objęcia przez Skarb Państwa udziałów w Spółce Restrukturyzacji Kopalń SA (na kwotę 1 000 000,0 tys. zł), z przeznaczeniem na zadania restrukturyzacyjne w sektorze górnictwa węgla kamiennego. W sierpniu 2020 r. w czasie prac nad planem do ustawy budżetowej na 2021 r. MAP wnioskowało do Ministerstwa Finansów²⁰ o zabezpieczenie środków na zadania restrukturyzacyjne, które *de facto* zabezpieczono poprzez nowelizację ustawy budżetowej. Pozostała kwota limitu wydatków podwyższonego na podstawie nowelizacji ustawy budżetowej (224,0 tys. zł) została przeznaczona na wynagrodzenia i pochodne.

W ciągu roku plan wydatków w części 48 zmniejszono decyzją Ministra Aktywów Państwowych o 110,0 tys. zł. Środki te przeniesiono do części 55²¹.

Minister Aktywów Państwowych w 2021 r. czterokrotnie²² blokował planowane wydatki, łącznie na 4 887,0 tys. zł, w tym kwota 3 538,3 tys. zł dotyczyła środków z rezerwy celowej (poz. 44) niewykorzystanych przez SRK (3 108,3 tys. zł) oraz Kopalnię Siarki Machów (430,0 tys. zł). Według informacji zamieszczonych w systemie TREZOR, wymienione blokady posiadały status rozdysponowanych. Minister zablokował ww. kwotę 3 538,3 tys. zł w dniu 28 grudnia 2021 r. (środki rozdysponowane przez Ministra Finansów). Niewykorzystanie wynikało głównie z niższych kosztów odwadniania kopalń. Minister Finansów przeznaczył te środki na rezerwę celową poz. 73 pn. *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*. Ponadto, w dniu 31 grudnia 2021 r. Minister Aktywów Państwowych dokonał kolejnej blokady na kwotę 609,0 tys. zł, której główna pozycja (465,6 tys. zł) wynikała z niższego niż zaplanowano wykorzystania środków dotacji na finansowanie świadczeń z tytułu urlopów górniczych.

W 2021 r. nie wystąpiły przypadki zwiększenia planu wydatków, w części 48, z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str.: 439-589, 770-787, 3571-3598)

Według wyjaśnień²³ Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów²⁴, Minister Aktywów Państwowych nie otrzymywał poleceń od Prezesa Rady Ministrów dotyczących wpłat środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

Środki z rezerw celowych (łącznie kwota 149 974,9 tys. zł) wykorzystano w 97,0%.

W związku z osiągniętymi oszczędnościami również inni beneficjenci dotacji²⁵ dokonywali zwrotów otrzymanych środków, zachowując terminy rozliczeń dotacji (do końca stycznia roku następnego).

¹⁷ Decyzja Ministra Finansów Funduszy i Polityki Regionalnej nr MF/FG4.4143.3.129.2021.MF.4345 z dnia 15 października 2021 r. – środki przeznaczone na wypłatę ekwiwalentu członka kierownictwa MAP.

¹⁸ Finansowanie wydatków bieżących u tego samego dysponenta.

¹⁹ Dz.U. z 2020 r. poz. 2398.

²⁰ Dalej także: MF.

²¹ W celu sfinansowania planu wydatków majątkowych, które *de facto* realizowane były przez tego samego dysponenta.

²² Decyzje z: 15 września 2021 r. (43,7 tys. zł), 22 grudnia 2021 r. (25,9 tys. zł), 28 grudnia 2021 r. (1 279,1 tys. zł), z 28 grudnia 2021 r. (3 538,3 tys. zł).

²³ Pismo z 10 lutego 2022 r. IK: 677558.

²⁴ Dalej: DBF.

(akta kontroli str.: 974- 994, 985, 3571-3598)

W porównaniu do wydatków w 2020 r. zostały obniżone wydatki w rozdziale 10001 – Górnictwo węgla kamiennego. W 2021 r. dotacje podmiotowe i celowe, udzielone głównie SRK wyniosły 551 035,0 tys. zł, wobec 910 109,0 tys. zł w 2020 r. Wzrosły natomiast wydatki w rozdziale 10005 – Produkcja soli, związane z utrzymaniem zabytkowych kopalń soli Wieliczka i Bochnia, z 60 702,0 tys. zł w 2020 r. do 111 266,0 tys. zł w 2021 r. Według sprawozdania Rb-28, w części 48 w 2021 r. znacznie zmniejszyły się wydatki bieżące jednostki budżetowej, które wyniosły 5 042,6 tys. zł. W 2020 r. wydatki bieżące wyniosły 33 812,8 tys. zł. Zmiany poziomu wydatków bieżących wynikały ze zmian w zatrudnieniu i dotyczyły głównie kosztów wynagrodzeń i pochodnych²⁶.

Struktura wykonania wydatków części 48 – Gospodarka złożami kopalni w 2021 r., według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: 551 035,0 tys. zł (wykonanie 96,5% planu po zmianach) – dotacje i subwencje z budżetu państwa, 19,6 tys. zł (63,3% planu) – świadczenia na rzecz osób fizycznych, 5 042,6 tys. zł (96,1% planu) – wydatki bieżące jednostek budżetowych oraz 1 000 002,2 tys. zł (99,99% planu) – wydatki majątkowe (w tym podwyższenie kapitału SRK).

(akta kontroli str.: 947-952, 3571-3582)

Zobowiązania

Zobowiązania w części 48 na koniec 2021 r. wyniosły 313,4 tys. zł. Nie wystąpiły zobowiązanie wymagalne. Główną pozycję zobowiązań, na kwotę łączną 211,5 tys. zł (68,7% ogółu zobowiązań), stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania, wykazane na 31 grudnia 2021 r. zostały uregulowane terminowo w styczniu, lutym i marcu 2022 r. W 2021 r. nie wystąpiły odsetki od nieterminowych płatności zobowiązań.

(akta kontroli str.: 3030-3031, 3571-3580)

Wydatki niewygasające

W części 48 – Gospodarka złożami kopalni nie zaplanowano i nie realizowano wydatków niewygasających z upływem 2020 r.²⁷.

W 2021 r. zaplanowano do realizacji na rok 2022 wydatki niewygasające o wartości 245,0 tys. zł, w tym 57,0 tys. zł na zakup mebli dla jednostki oraz 188,0 tys. zł na dodatkowy fundusz motywacyjny²⁸. Wydatki niewygasające na zakup mebli dla MAP zostały zrealizowane o wartości 47,1 tys. zł (82,7% planu)²⁹. Natomiast w zakresie wydatków na dodatkowy fundusz motywacyjny wyjaśniono³⁰, że warunkiem wydatkowania środków z dodatkowego funduszu motywacyjnego było przedstawienie sposobu i kryteriów przyznawania dodatków motywacyjnych, co wiązało się z koniecznością opracowania zasad wydatkowania środków z funduszu oraz dokonania oceny pracy pracowników. Zasady te zostały określone w Zarządzeniu nr 134 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Aktywów Państwowych z 30 grudnia 2021 r. W związku z powyższym wydatki te zostały w pełnej kwocie

²⁵ Muzeum Górnictwa w Zabrze 248,5 tys. zł; Kopalnia Soli Wieliczka 10,0 tys. zł.; Kopalnia Soli Bochnia 35,6 tys. zł; oraz SRK 716,5 tys. zł.

²⁶ Patrz część dotyczącą zatrudnienia i wynagrodzeń.

²⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. z 2020 poz. 2422).

²⁸ Dodatkowy fundusz motywacyjny został utworzony na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2021 poz. 1901).

²⁹ Stan na 23 marca 2022 r.

³⁰ Pismo Dyrektora Generalnego z 25 marca 2022 r., IK 692439

zgłoszone jako niewygasające na 2022 r. a termin ich wykorzystania upływa z dniem 30 listopada 2022 r.

(akta kontroli str.: 4407-4424)

Dotacje

W 2021 r. w części 48 – Gospodarka złożami kopalin, udzielono 14 dotacji o wartości 551 035,0 tys. zł, w tym pięć dotacji celowych o wartości 142 163,9 tys. zł (25,8%), oraz dziewięć dotacji podmiotowych o wartości 408 871,1 tys. zł (74,2%). Dotacje zostały udzielone siedmiu podmiotom: Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA otrzymała dotacje celowe i podmiotowe o łącznej wartości 412 930,3 tys. zł (74,9%), Kopalnia Soli Wieliczka SA – dotacja podmiotowa 84 989,9 tys. zł (15,4%), Kopalnia Soli Bochnia Sp. z o.o. – dotacja podmiotowa 26 230,0 tys. zł (4,8%), Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze – dotacja podmiotowa 16 181,5 tys. zł (2,9%), Agencja Rozwoju Przemysłu SA – dotacje celowe i podmiotowe o łącznej wartości 6 033,3 tys. zł (1,1%), Kopalnia Siarki Machów SA w likwidacji – dotacja podmiotowa 4 570,0 tys. zł (0,8%) oraz Jastrzębska Spółka Węglowa SA – dotacja celowa 100,0 tys. zł (0,02%).

Badanie kontrolne przeprowadzono na próbie pięciu dotacji na łączną kwotę wypłaconych środków 169 690,2 tys. zł, co stanowiło 30,8% wydatków poniesionych na dotacje w 2021 r. Kontrolą objęto cztery dotacje udzielone Spółce Restrukturyzacji Kopalń SA (163 927,0 tys. zł) przeznaczone na: finansowanie zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń i po zakończeniu likwidacji kopalń, w tym także zadań związanych z naprawianiem szkód górniczych wywołanych ruchami zakładu górniczego, finansowanie świadczeń z tytułu urlopów górniczych, urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, oraz dotację podmiotową dla Agencji Rozwoju Przemysłu SA (5 763,3 tys. zł) na prowadzenie monitoringu i wykonywanie zadań związanych z funkcjonowaniem górnictwa węgla kamiennego.

(akta kontroli str.: 4248-4406)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 19,6 tys. zł (63,3% planu) zostały poniesione na zakup odzieży, obuwia i środków BHP, ekwiwalenty za pranie odzieży służbowej i roboczej, refundację kosztów zakupu okularów.

(akta kontroli str.: 4426-4430)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W części 48 – Gospodarka złożami kopalin wydatki w dziale 750 – Administracja publiczna w wysokości 4 654,4 tys. zł (89,4% planu po zmianach w wysokości 5 204,3 tys. zł), w tym 245,0 tys. zł – wydatki które nie wygasły z końcem 2021 r., poniesiono głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 3 619,0 tys. zł³¹ (77,8% wydatków w dziale).

Plan wydatków na wynagrodzenia w ciągu roku został zmieniony siedmioma decyzjami³² Ministra Aktywów Państwowych, w wyniku których wydatki na

³¹ Suma wydatków: §4010, §4020, §4040, §4110 i §4120

³² Decyzje Ministra Aktywów Państwowych: nr 48.3122.3.1.2021.TR z dnia 15 stycznia 2021 r. zmniejszająca wydatki w §4110 o 27,0 tys. zł, nr 48.3122.3.2.2021.TR z dnia 19 lutego 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020 o 10,5 tys. zł, nr 48.3122.3.4.2021.TR z dnia 24 marca 2021 r. zmniejszająca wydatki §4110 o 5,0 tys. zł i §4120 o 5,0 tys. zł, nr 48.3122.3.6.2021.TR z dnia 22 kwietnia 2021 r. zmniejszająca wydatki §4120 o 4,8 tys. zł, nr 48.3122.3.10.2021.TR z dnia 19 lipca 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020 o 8,5 tys. zł, nr 48.3122.3.16.2021.TR z dnia 19 października 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020 o 6,0 tys. zł i nr 48.3122.3.21.2021.TR z dnia 1 grudnia 2021 r. przesuwająca 40,0 tys. zł z §4020 do §4010.

wynagrodzenia zostały zmniejszone o 66,8 tys. zł oraz jedną decyzją³³ Ministra Finansów zwiększającą wydatki na wynagrodzenia z rezerwy celowej o 9,9 tys. zł.

Według sprawozdania Rb-70 plan wydatków na wynagrodzenia zrealizowano w 91,1%. Porównanie wydatków na wynagrodzenia oraz przeciętnego zatrudnienia rok do roku nie jest możliwe, ze względu na brak porównywalnych danych. Przeciętne zatrudnienie w części 48, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, zmieniło się ze 224 (w 2020 r.) do 29 (w 2021 r.). Przeciętne zatrudnienie na kierowniczych stanowiskach państwowych w 2021 r. wynosiło - jedna osoba w przeliczeniu na pełne etaty (w 2020 r. dwie osoby). Struktura zatrudnienia w części 48 ukształtowała się w pierwszym kwartale 2021 r. i w kolejnych kwartałach nie ulegała zmianie.³⁴ Wprowadzenie zmiany struktury zatrudnienia miało na celu jej dostosowanie do potrzeb wynikających z funkcjonowania Ministerstwa. Przeprowadzone zmiany, według³⁵ Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego, pozwoliły na realne ukształtowanie proporcji zatrudnienia w częściach budżetowych, którymi dysponuje Minister Aktywów Państwowych. Przeciętne zatrudnienie w ramach części 48 i 55 wynoszące 332 etaty w 2020 r. wzrosło do 362 etatów w 2021 r., tj. o 9,0%.

Przeciętne wynagrodzenie w 2021 r. w porównaniu z 2020 r. wzrosło o 6,7%, z 7 750,23 zł w 2020 r. do 8 379,97 zł w 2021 r. W 2021 r. w ramach części 48 nie wypłacano nagród.

W 2021 r. nie zawierano umów zleceń oraz umów na wynajem personelu.

(dowód: akta kontroli str.: 439-444, 452-455, 462-465, 470-480, 512-515, 544-551, 573-576, 3492-3496, 3571-3573, 3804)

Wydatki majątkowe

W ramach wydatków majątkowych, według pierwotnego planu rzeczowo-finansowego na 2021 r. (150,0 tys. zł), w części 48 zaplanowano budowę stacji ładowania pojazdów elektrycznych (10,0 tys. zł). Pozostała kwota 140,0 tys. zł, została zarezerwowana na tzw. pozostałe zakupy inwestycyjne, które definiowano w trakcie roku.

W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej plan wydatków majątkowych zwiększono o 1 000 000,0 tys. zł z przeznaczeniem na dokapitalizowanie SRK. W dniu 21 grudnia 2021 r. Minister Aktywów Państwowych zawarł ze spółką umowę objęcia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym SRK.

W ciągu roku budżetowego zrezygnowano z realizacji zadania budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych (10,0 tys. zł), przeznaczając środki na realizację zadań bieżących związanych z utrzymaniem budynku.³⁶ Z wyjaśnień Dyrektor DBF³⁷ wynika, że rezygnacja z budowy stacji ładowania związana była z brakiem środków na wydatki bieżące. Z dniem 1 stycznia 2021 r. ustanowiono trwały zarząd na rzecz Ministerstwa Aktywów Państwowych dla nieruchomości³⁸ stanowiącej siedzibę urzędu, w związku z tym zaistniała potrzeba korekty planu wydatków bieżących, tj. zabezpieczenia środków na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem

³³ Decyzja Ministra Finansów Funduszy i Polityki Regionalnej: nr MF/FG.4143.3.129.2021.MF.4345 z dnia 15 października 2021 r. – środki przeznaczone na sfinansowanie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wraz pochodnymi dla jednej osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska państwowego w MAP.

³⁴ Przeciętne zatrudnienie w części 48 w kolejnych kwartałach 2021 r. wynosiło: 31 etatów w I kw. i II kw., 32 etaty w III kw. oraz 29 etatów w IV kw.

³⁵ Pismo z dnia 10 lutego 2022 r. IK: 676961.

³⁶ Decyzja MAP nr 48.3122.3.8.2021.TR z dnia 10 czerwca 2021 r.

³⁷ Pismo z dnia 16 lutego 2022 r. IK: 680124.

³⁸ Decyzja Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii nr 23/20 z dnia 9 grudnia 2020 r. (znak: DN-IV.7771.9.2020.KB(115/24)).

budynku, w tym m.in. zakupu energii ciepłej, energii elektrycznej, w wielkościach uwzględniających potrzeby najemców.

Kwota 110 tys. zł ze środków zarezerwowanych na realizację pozostałych zakupów inwestycyjnych została w ciągu roku przeniesiona do części 55 – Aktywa państwowe na zadanie: *zakup zabezpieczenia aplikacji webowych i poczty elektronicznej z wdrożeniem*. Z pozostałej w planie kwoty 30,0 tys. zł wykorzystano 2,2 tys. zł, na zakup oprogramowania do obsługi Pracowniczych Planów Kapitałowych³⁹, a 27,8 tys. zł Minister Aktywów Państwowych zablokował w dniu 31 grudnia 2021 r.

NIK zauważa, iż rezerwowanie środków w ramach limitu na wydatki majątkowe na sfinansowanie pozostałych zakupów inwestycyjnych, doprowadziło do nieefektywnego ich wykorzystania. Świadczy o tym stan niewykorzystanych środków na koniec roku, przy jednoczesnej rezygnacji z niektórych zadań, uzasadnianą koniecznością wydatków w innych obszarach działalności Ministerstwa.

Badaniem szczegółowym objęto 100% wydatków majątkowych zrealizowanych w części 48 w 2021 r., tj. środki wydatkowane na objęcie akcji w SRK (1 000 000,0 tys. zł) oraz 2,2 tys. zł na zakup oprogramowania⁴⁰. W wyniku kontroli wybranych wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str.: 812-1000, 3255-3278, 3571-3580)

Zamówienia publiczne

Wydatki poniesione w 2021 r. w części 48 – Gospodarka złożami kopalni skontrolowano pod kątem prawidłowości stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴¹. Badaniem objęto osiem postępowań o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości 1 490,9 tys. zł, w tym:

- jedno postępowanie w trybie podstawowym bez negocjacji o wartości 480,1 tys. zł, którego przedmiotem była dostawa wraz z montażem mebli gabinetowych oraz mebli kuchennych,
- dwa postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki o łącznej wartości 704,8 tys. zł, których przedmiotem były: dystrybucja energii elektrycznej na potrzeby MAP oraz zlecenie badania statystycznego *Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego*,
- pięć zamówień publicznych poniżej limitu 130,0 tys. zł – nie objętych obowiązkiem stosowania *ustawy pzp*, o łącznej wartości 306,0 tys. zł, których przedmiotem były: dostawy mebli wraz z wyposażeniem Sali konferencyjnej, sprzedaż i dostawa wykładziny dywanowej, wykonanie malowania i wymiana wykładzin podłogowych, świadczenie usług medycznych w zakresie badań laboratoryjnych na obecność wirusa SARS-CoV-2 metodą RT-PCR oraz antygenową, zakup terminali do mierzenia temperatury na potrzeby MAP.

W zbadanych postępowaniach zamówień publicznych nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na wybór wykonawcy i udzielenie zamówienia.

(akta kontroli str.: 3895-4245)

Badania szczegółowe wydatków

Szczegółowym badaniem wydatków bieżących objęto 35 dowodów dokumentujących operacje gospodarcze w grupie wydatków bieżących w części 48,

³⁹ Dalej także: PPK.

⁴⁰ Na zakup licencji na program obsługujący PPK.

⁴¹ Dz.U. z 2021 poz. 1129 ze zm., dalej: *ustawa pzp*.

na łączną kwotę 627,6 tys. zł, wylosowanych metodą MUS. Doboru próby⁴² do kontroli wydatków dokonano na podstawie zapisów z konta 130 Rachunek bieżący jednostki, odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym Ministerstwa. Zbadana kwota stanowiła 50,9% wydatków stanowiących podstawę (populację) do wyboru próby (1 232,5 tys. zł).

Szczegółowa analiza wybranych wydatków wykazała, że wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, na zakup towarów i usług służących realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str.: 1003-1009, 2404-3008)

Efekty rzeczowe

W 2021 r. w części 48-Gospodarka złożami kopalni w układzie zadaniowym budżetu realizowano trzy zadania, ujęte w trzech funkcjach: 6-Polityka gospodarcza kraju; 11-Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic; 22-Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

Dla funkcji 6-Polityka gospodarcza kraju w ramach, której zrealizowano największą część wydatków Ministerstwa, plan wydatków po zmianach ustalony na 1 554 093,8 tys. zł wykonano w 99,8% (1 551 442,0 tys. zł).

W ramach tej funkcji wykonywano zadanie 6.2-Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalni, którego celem było zabezpieczenie potrzeb rynku w zakresie dostaw surowca krajowego. Miernikiem określającym stopień realizacji tego zadania było roczne wydobycie węgla kamiennego (w tonach). Wartość miernika zaplanowano na $\geq 55,0$ mln ton. Według sprawozdania Rb-BZ1 na koniec 2021 r. wykonanie wyniosło 55,3 mln ton. Cel - jakim było kształtowanie się kosztu wydobycia poniżej założonej granicy efektywności (poniżej 390,0 zł/t) został osiągnięty. Średni jednostkowy koszt wydobycia wyniósł 357,7 zł/t

Dla funkcji 11-Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, plan wydatków po zmianach wynosił 15,3 tys. zł. Plan ten został wykonany w 98,7% (15,1 tys. zł). W jego ramach realizowano zadanie 11.4-Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa. W ramach zadania realizowano dwa działania: *Szkolenia obronne administracji publicznej i przedsiębiorców*, oraz *Kontrola wykonania zadań obronnych w sektorze pozamilitarnym*. Wartości mierników – *Stopień wykonania zadań obronnych*, zaplanowano w odniesieniu do wykorzystania środków - na poziomie, odpowiednio $\geq 80\%$ i $\geq 90\%$, a osiągnięto, odpowiednio na poziomie 75% i 50%.

Z wyjaśnień Dyrektora Generalnego MAP⁴³ wynika, że niższe wydatkowanie środków (niż pierwotnie planowano) związane było z sytuacją pandemiczną (zrealizowano 75% zaplanowanych szkoleń), przeprowadzeniem części szkoleń w formułach zdalnych oraz finansowaniem szkoleń przez przedsiębiorców ze środków własnych. Spośród siedmiu przedsiębiorców, którzy zobowiązani byli do przeprowadzenia szkoleń tylko jeden wystąpił z wnioskiem o refundację poniesionych kosztów. Pozostali złożyli oświadczenia o rezygnacji z refundacji, deklarując pokrycie wydatków ze środków własnych.

⁴² Badaną populację stanowiły wydatki zaewidencjonowane na koncie 130-48 którego wartość obrotu po stronie MA wynosiła 1 564 137,567,37 zł. Badana populacja została określona z zastosowaniem następujących zasad: 1. Ustalono wielkość wydatków zaewidencjonowanych na ww. koncie dla paragrafów rozpoczynających się od cyfry 4 -, 2. Zgodnie z programem kontroli wyłączono paragrafy: 401-408, 411-414, 418, 420 i 444. 3. Następnie pominięto wydatki niższe od 1 000,0 zł (wylimitowano zapisy techniczne ujemne) - pozostała wielkość 1 232 583,35 zł, obejmująca 237 pozycje księgowych, stanowiła populację wydatków, z której dokonano losowania metodą PPS/MUS za pomocą *Pomocnika kontrolera*.

⁴³ Pismo z dnia 24 marca 2022 r. IK: 690551.

W ramach funkcji 22-Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna realizowano zadanie 22.1-Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna. Środki wydatkowano na obsługę administracyjną i techniczną Ministerstwa. Plan wydatków po zmianach wyniósł 5 204,3 tys. zł i został wykonany w 89,4%, (4 654,4 tys. zł). Niższe wykonanie planu (o 794,9 tys. zł) wynika z szeregu różnych szczegółowych pozycji np. wynagrodzenia i pochodne, wydatki majątkowe i inne.

(akta kontroli str.: 3743-3791, 3841-3848)

Realizacja działań nadzorczych

W okresie objętym kontrolą w MAP funkcjonował system kontroli zarządczej w każdym badanym obszarze. Podział zadań komórek organizacyjnych MAP został określony w regulaminie organizacyjnym, natomiast zakres działania poszczególnych członków kierownictwa MAP w zarządzeniach kompetencyjnych wydanych przez Ministra. W razie nieobecności pracownika utworzony został system zastępstw. Wewnętrzne procedury określały przebieg poszczególnych procesów w zakresie m.in. zasad rachunkowości, zasad obiegu dokumentów finansowych, sporządzania sprawozdań finansowych, zamówień publicznych, kontroli wewnętrznej, archiwizacji dokumentów oraz bezpieczeństwa danych.

W MAP przeprowadzano analizy wydatków, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 *ufp* (zadanie wykonywane przez DBF) w okresach miesięcznych i kwartalnych, zgodnych z terminami sprawozdań budżetowych. Ponadto komórki organizacyjne MAP, w okresach półrocznych, sporządzały oceny efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym z uwzględnieniem opisu wykonania zadania i mierników stopnia realizacji celów budżetu zadaniowego. W zakresie dotacji dokonywano okresowych rozliczeń realizacji umów dotacyjnych.

Konta księgowe były powiązane z odpowiednimi pozycjami sprawozdań budżetowych, co umożliwiało wprowadzanie danych do systemu TREZOR automatycznie, z wykorzystaniem systemu finansowo-księgowego przez wyznaczonych pracowników. Dodatkowo sprawdzano zgodność danych wprowadzonych do TREZOR⁴⁴ z zestawieniem obrotów i sald. Weryfikacja odbywała się zgodnie z zasadą dwóch par oczu. Sprawozdania były podpisywane przez Głównego Księgowego i Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów w imieniu kierownika jednostki, zgodnie z udzielonym upoważnieniem.

Ponadto Departament Kontroli i Audytu prowadził kontrole w komórkach organizacyjnych MAP oraz w jednostkach nadzorowanych przez Ministra Aktywów Państwowych. W 2021 r. Departament przeprowadził łącznie sześć zaplanowanych na ten rok kontroli.

(akta kontroli str.: 3551-3564)

Wydatki budżetu środków europejskich

W ramach części 48 – Gospodarka złożami kopalin nie zostały zaplanowane oraz nie były realizowane wydatki budżetu środków europejskich.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków w części 48 – Gospodarka złożami kopalin.

⁴⁴ Pismo Dyrektora DBF z 22 marca 2022 r. IK: 685676.

Wydatki wiązały się z realizacją zadań, były celowe i gospodarne oraz nie przekraczały limitów wyznaczonych w planie finansowym w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej. Minister dokonywał ocen realizacji wydatków, jednak w zakresie zadań inwestycyjnych nie zrealizowano wszystkich zamierzeń.

OBSZAR 3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 48 – Gospodarka złożami kopalin:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Z dniem 1 września 2021 r. nastąpiła zmiana na stanowisku głównego księgowego Ministerstwa Aktywów Państwowych. W związku z tą zmianą, dodatkowo kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia sprawozdań miesięcznych (Rb 27 i Rb 28) za wrzesień 2021 r. oraz sprawozdań kwartalnych (Rb-N i Rb-Z) za trzeci kwartał 2021 r.

W MAP ewidencja księgowa dokonywana była za pomocą oprogramowania Quorum (producent oprogramowania: QNT Systemy Informatyczne Sp. z o.o.).

Obroty razem wykazane w *Zestawieniu obrotów i sald kont księgi głównej* MAP na dzień 31 grudnia 2021 r., wynikały z obrotów i sald ksiąg pomocniczych oraz zgodne były z obrotami wykazanymi w *Dzienniku* 2021 r. Wartości sald kont księgi głównej na początku 2021 r. równe były wartościom na koniec 2020 r.

W wyniku przeglądu zestawienia obrotów i sald, wydruków z systemu informatycznego załączonych do sprawozdań, oraz kontroli szczegółowej wylosowanych prób wydatków bieżących i wydatków majątkowych jednostki budżetowej, w zakresie ujmowania operacji gospodarczych, NIK nie wnosi uwag w odniesieniu do prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Wykorzystywane w MAP oprogramowanie zapewnia automatyczne sporządzanie sprawozdań, w oparciu o zadane parametry przez operatora, które zostały zdefiniowane w systemie. Proces sporządzania i kontroli sprawozdań budżetowych w MAP określono w instrukcji z 12 marca 2021 r. zatwierdzonej przez Dyrektora DBF.

Kontrola wymienionych uprzednio sprawozdań wykazała, że sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28, sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), roczne sprawozdania Rb-BZ1, oraz wybrane sprawozdania śródroczne - zostały sporządzone prawidłowo i w obowiązującym terminie w systemie TREZOR. Dane zawarte w sprawozdaniach wynikały z ksiąg rachunkowych, co potwierdzono adekwatnymi wydrukami z systemu informatycznego.

(akta kontroli str.: 3565-3599, 4431-4432)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

NIK pozytywnie ocenia prawidłowość skontrolowanych sprawozdań.

Dane wykazane w sprawozdaniach wynikały z ksiąg rachunkowych i były zgodne z danymi wykazanymi na wydrukach załączonych do tych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone w obowiązujących terminach w systemie TREZOR.

Część 55-Aktywa państwowe

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

W nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. dochody budżetowe na 2021 r. dla części 55 – Aktywa państwowe zaplanowano w wysokości 1 763 564,0 tys. zł. Niemal cała kwota dochodów (99,97%) tej części, w wysokości 1 763 054,0 tys. zł zaplanowana została w rozdziale 75624 – Dywidendy⁴⁵. Zrealizowane dochody w części 55 – Aktywa państwowe wyniosły 1 765 342,8 tys. zł i były wyższe o 1 778,8 tys. zł (0,1%) od kwoty w planie po zmianach oraz o 1 273 353,2 (258,8%) od dochodów zrealizowanych w 2020 r. (491 989,6 tys. zł).

Zrealizowane dochody niemal w całości (1 764 662,1 tys. zł, tj. 99,96% dochodów ogółem) wykazano w dziale 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, w rozdziale 75624 – Dywidendy. Środki te pochodziły z wpłat z tytułu dywidend od spółek, w których Skarb Państwa posiadał akcje/udziały, w odniesieniu do których prawa z akcji i udziałów wykonywał Minister Aktywów Państwowych, zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁴⁶.

(akta kontroli str.: 3410-3423, 3468-3472)

W 2021 r. do MAP wpłynęły dywidendy od 36 spółek, na łączną kwotę 2 520 939,8 tys. zł, z której ponad 91,9% (2 317 524,6 tys. zł) stanowiły dywidendy od trzech spółek.⁴⁷ Z kwoty tej 756 281,9 tys. zł (tj. 30%) przekazane zostało jako odpis na Fundusz Inwestycji Kapitałowych⁴⁸, zgodnie z art. 33b ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁴⁹. Pozostała kwota w wysokości 1 764 657,9 tys. zł, stanowi dochód budżetu państwa i została ujęta w §0740 – Wpływy z dywidend rozdziału 75624 – Dywidendy.

W dwóch przypadkach wpłaty na rachunek MAP, dokonane zostały po terminach wynikających z uchwał walnych zgromadzeń spółek:

- Meprozet Kościan SA – wpływ dywidendy w wysokości 1 547,0 tys. zł na rachunek MAP w dniu 20 sierpnia 2021 r., termin płatności dywidendy wynikający z uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki, upłynął w dniu 31 lipca 2021 r., MAP wystawiło notę odsetkową na kwotę 4 272,26 zł⁵⁰, która zapłacona została przez spółkę w dniu 7 września 2021 r.,

⁴⁵ Dochody budżetowe z dywidend przyjęte w ustawie budżetowej na 2021 r., ze stycznia 2021 r., z uwagi na trudną sytuację rynkową oraz pandemię COVID-19, zaplanowano ostrożnościowo na poziomie 350 000,0 tys. zł. W nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. dochody budżetowe z tytułu dywidend zwiększono do 1 763 564,0 tys. zł, w oparciu o analizę dywidend wpłaconych do września 2021 r. oraz w oparciu o analizę posiadanych uchwał Walnych Zgromadzeń/Zgromadzeń Wspólników o podziale zysku spółek nadzorowanych przez MAP.

⁴⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1933. Dalej także: ustawa o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

⁴⁷ 1 033 260,6 tys. zł – Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA, 872 278,3 tys. zł – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA oraz 411 985,7 tys. zł – Polski Koncern Naftowy ORLEN SA.

⁴⁸ Dalej także: FIK.

⁴⁹ Artykuł ten w ust. 1 pkt 2 stanowi, że przychodami FIK są środki w wysokości 30% każdej wypłaconej dywidendy, a także zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, z akcji należących do Skarbu Państwa.

⁵⁰ Nota odsetkowa nr 2021/8/1 z dnia 20 sierpnia 2021 r.

- MESKO SA – wpływ I raty dywidendy w wysokości 39,1 tys. zł na rachunek MAP w dniu 2 września 2021 r. termin płatności dywidendy wynikający z uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki, upłynął w dniu 31 sierpnia 2021 r., MAP wystawiło notę odsetkową na kwotę 11,99 zł⁵¹, która zapłacona została przez spółkę w dniu 13 października 2021 r.

(akta kontroli str.: 3424-3465)

W części 55 – Aktywa państwowe, w Rb-N, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r., wykazane zostały należności w kwocie 20 173,0 tys. zł, obejmujące:

- należności wymagalne na kwotę 360,00 zł od spółki Duo Master Sp. z o.o. z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego - wyroku sądowego z dnia 5 listopada 2019 r. (syg. akt III GSK 3307/17), których termin płatności przypadają na 10 marca 2020 r., MAP w dniu 12 sierpnia 2021 r. skierowało do sądu wnioski o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności,
- pozostałe należności w kwocie 20 172,7 tys. zł, w tym:
 - 172,7 tys. zł z tytułu dostaw towarów i usług, termin płatności przypadają w okresie styczeń-marzec 2022 r., należności te zostały opłacone w wymaganych terminach,
 - 19 999,9 tys. zł – należność wynikająca z zawartej w dniu 28 grudnia 2021 r. umowy w sprawie podwyższenia kapitału Holding KW Sp. z o.o.⁵². Podwyższony kapitał zakładowy spółki został opłacony przez MAP w dniu 30 grudnia 2021 r. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów⁵³, do momentu zarejestrowania podwyższenia kapitału w Krajowym Rejestrze Sądowym, operacja gospodarcza wynikająca z powyższej umowy widnieje w księgach rachunkowych jako należność.

(akta kontroli str.: 377-388, 3686-3743)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie.

Dochody budżetowe w części 55 – Aktywa państwowe zostały zrealizowane w 100,1% wartości zaplanowanej.

OBSZAR

2. Wydatki

Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Według ustawy budżetowej na rok 2021 r. wydatki budżetu państwa w części 55 – Aktywa państwowe ustalone zostały w wysokości 71 574,0 tys. zł.

Plan wydatków w ciągu roku był zwiększony o 23 038,6 tys. zł, w tym: decyzją MAP⁵⁴ o 110,0 tys. zł, decyzją MF⁵⁵ o 56,2 tys. zł (z rezerwy celowej poz. 21); decyzją MF⁵⁶ o 91,4 tys. zł (z rezerwy celowej poz. 21) oraz w związku z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r., o 22 781,0 tys. zł.

⁵¹ Nota odsetkowa nr 2021/9/12 z dnia 8 września 2021 r.

⁵² Umowa nr 3/III/A/15095/6010/21/DGA zawarta pomiędzy MAP a SRK, dotycząca podniesienia kapitału spółki o 19 999,9 tys. zł.

⁵³ Pismo z dnia 14 marca 2022 r. IK: 688858.

⁵⁴ Decyzja MAP z 23 lipca 2021 r. przenosząca środki (110 000 zł) z części 48 do 55 (nie zmieniano przeznaczenia środków - zakupy inwestycyjne).

⁵⁵ Decyzja MF/FG4.4143.3.99.2021.MF.3341 z dnia 28.09.2021 r. środki z rezerwy celowej poz. 21 – na sfinansowanie wynagrodzenia i ekwiwalentu za urlop dla osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska.

⁵⁶ Decyzja MF/FG.4143.3.130.2021.MF.4352 z dnia 15.10.2021 r. środki z rezerwy celowej poz. 21 – na sfinansowanie wynagrodzenia i ekwiwalentu za urlop dla osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska

W ciągu roku Minister Aktywów Państwowych pięciokrotnie blokował środki, łącznie na kwotę 2 316,5 tys. zł, które następnie decyzją Ministra Finansów z 28 grudnia 2021 r. zostały rozdysponowane, poprzez przeniesienie środków z części 55 na rezerwę celową (poz. 71 *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*).

Plan wydatków w części 55 – Aktywa Państwowe na 2021 r., uwzględniający powyższe zmiany, wyniósł 92 295,0 tys. zł

W dniu 31 grudnia 2021 r. Minister Aktywów Państwowych dokonał kolejnej blokady na kwotę 1 680,0 tys. zł, której główne pozycje dotyczyły oszczędności uzyskanych po realizacji zadań planowanych w grupie wydatków bieżących jednostki – §4000 (624,0 tys. zł) ograniczenie podróży służbowych w związku z sytuacją pandemiczną (618,0 tys. zł) oraz niewykorzystania środków na zakupy inwestycyjne (218,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 570-769, 788-811, 439-589, 933-984)

Wydatki w części 55 zostały zrealizowane w kwocie 86 604,8 tys. zł⁵⁷, co stanowiło 93,8% planu po zmianach.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów, Minister Aktywów Państwowych nie otrzymywał poleceń od Prezesa Rady Ministrów dotyczących wpłat środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

Nie wystąpiły przypadki zwiększenia w 2021 r. planu wydatków w części 55 z rezerwy ogólnej.

Struktura wykonania wydatków w 2021 r. według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: 47,9 tys. zł (52,6% planu po zmianach) – świadczenia na rzecz osób fizycznych, 63 223,2 tys. zł (89,8% planu po zmianach) – wydatki bieżące jednostek budżetowych oraz 21 383,6 tys. zł (98,0% planu po zmianach) – wydatki majątkowe.

W części 55 MAP realizowało zadania współfinansowane ze środków europejskich, w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020*. Ogółem wydatkowano 1 950,5 tys. zł (98,1% planu) w tym wkład Unii Europejskiej stanowił 85% (1 676,0 tys. zł). Środki wydatkowano na współfinansowanie zadań bieżących związanych z funkcjonowaniem ministerstwa (dział 750).

(akta kontroli str.: 3642-3673)

Zobowiązania

Zobowiązania na koniec 2021 r. wyniosły 4 033,8 tys. zł. Główną pozycję (80,7%) na kwotę łączną 3 256,9 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Pozostałe zobowiązania, z tytułu dostaw towarów i usług, jak również zobowiązania dotyczące wynagrodzeń, zostały uregulowane w okresie styczeń – marzec 2022 r. W 2021 r. nie wystąpiły odsetki od nieterminowego regulowania zobowiązań. Na koniec 2021 r. w MAP nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str.: 3030-3033)

Wydatki niewygasające

W części 55 – Aktywa państwowe realizowane były wydatki określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁵⁸.

⁵⁷ W tym 5 200,6 tys. zł dotyczy wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

⁵⁸ Dz. U. z 2020 r., poz. 2422.

W planie ujęto dwa zadania: *Analizy i ekspertyzy z zakresu prawa, ekonomii i marketingu* (291,1 tys. zł), które wykonano w 100%, oraz - *Zakup usług obejmujący wykonanie ekspertyz, analiz i opinii* (749,8 tys. zł), wykonane częściowo (368,3 tys. zł - 49,1% planu). Niepełne wykonanie zadania związane było z wprowadzonymi istotnymi zmianami w zakresie tworzenia i funkcjonowania szpitali tymczasowych obejmującymi m.in. wstrzymanie wybranych inwestycji na etapie prac projektowo-przygotowawczych. Usługodawca w ramach przedmiotu umowy przedstawił pięć z planowanych 11 opinii inwestorskich, za które otrzymał wynagrodzenie w wysokości 368,3 tys. zł. Zasilenie rachunku bankowego (rachunek środków niewygasających MAP) następowało w oparciu o złożone w systemie TREZOR zapotrzebowanie na środki, na podstawie przekazanych i zatwierdzonych dokumentów, uwzględniając ustalone terminy płatności.

Według wyjaśnień Dyrektor DBF⁵⁹, zgodnie z komunikatem Ministra Finansów z dnia 30 listopada 2021 r. przekazany przez system TREZOR, dokonano przesunięcia kwoty pozostającej (390,0 tys. zł) w kolumnie *Nierozdysponowane* do kolumny *Niewydane planowane*.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁶⁰, w ramach części 55 – Aktywa państwowe, zaplanowano do realizacji na 2022 r. wydatki niewygasające o łącznej wartości 5 200,7 tys. zł, w tym: 2 585,0 tys. zł na dodatkowy fundusz motywacyjny, 1 617,9 tys. zł na analizy i ekspertyzy z zakresu prawa, ekonomii i marketingu, 513,0 tys. zł z przeznaczeniem na zakup mebli dla jednostki, 278,1 tys. zł na zakup usług obejmujący wykonanie ekspertyz, analiz i opinii oraz 206,7 tys. zł na zakup przełączników sieciowych dla jednostki. W 2022 r.⁶¹ zrealizowano wydatki na zakup mebli dla jednostki w kwocie 424,3 tys. zł (82,8% kwoty planowanej).

(akta kontroli str.: 4407-4424)

Dotacje

W części 55 – Aktywa państwowe nie planowano i nie realizowano wydatków związanych z udzielaniem dotacji z budżetu państwa.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych 47,9 tys. zł (52,6% planu po zmianach) zostały poniesione na zakup odzieży, obuwia i środków BHP, ekwiwalenty za pranie odzieży służbowej i roboczej, refundację kosztów zakupu okularów.

(akta kontroli str.: 4426-4430)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W części 55 – Aktywa państwowe wydatki w dziale 750 – Administracja publiczna w wysokości 66 527,8 tys. zł (92,1% planu po zmianach w 72 218,6 tys. zł), w tym 5 200,6 tys. zł – wydatki które nie wygasły z końcem 2021 r., poniesiono głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 49 288,9 tys. zł (74,1% wydatków w dziale)⁶².

Plan wydatków na wynagrodzenia w ciągu roku został zmieniony ośmioma decyzjami⁶³ MAP, w wyniku których wydatki na wynagrodzenia zostały zmniejszone

⁵⁹ Pismo z dnia 8 marca 2022 r. IK 689298.

⁶⁰ Dz.U. 2021 r. poz. 2407.

⁶¹ Wg stanu na dzień 23 marca 2022 r.

⁶² Suma wydatków: §401, §402, §404, §411 i §412.

⁶³ Decyzje Ministra Aktywów Państwowych: nr 55.3122.3.2.2021.TR z dnia 19 lutego 2021 r. zmniejszająca wydatki w §4020 o 190,5 tys. zł, nr 55.3122.3.5.2021.TR z dnia 24 marca 2021 r. zmniejszająca wydatki §4120 o 90,0 tys. zł, nr 55.3122.3.11.2021.TR z dnia 13 maja 2021 r. zmniejszająca wydatki §4048 i §4049

o 506,3 tys. zł oraz dwoma decyzjami⁶⁴ MF zwiększającymi wydatki na wynagrodzenia z rezerwy celowej w kwocie 147,5 tys. zł. W wyniku przywołanych wyżej decyzji, plan wydatków na wynagrodzenia został zmniejszony *per saldo* o 358,8 tys. zł.

Według sprawozdania Rb-70 plan wydatków na wynagrodzenia zrealizowano w 91,8%. Z uwagi na brak porównywalnych danych nie można dokonać porównania wydatków na wynagrodzenia oraz przeciętnego zatrudnienia do roku poprzedniego. Przeciętne zatrudnienie w części 55, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, zmieniło się ze 108 (w 2021 r.) do 333 (w 2021 r.).⁶⁵ Struktura zatrudnienia w części 55 ukształtowała w ciągu I kwartału 2021 r. i w kolejnych kwartałach nie ulegała zmianie.⁶⁶ Przeciętne zatrudnienia na kierowniczych stanowiskach państwowych w 2021 r. wyniosło cztery osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych i było równe przeciętnemu zatrudnieniu w tym statusie z 2020 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2021 r. w porównaniu z 2020 r. wzrosło o 5,3%, z 9 470,58 zł w 2020 r. do 9 972,95 zł w 2021 r.

W 2021 r., w formie nagród wypłacono 191,9 tys. zł, a średnia kwota nagrody (roczna) wyniosła 576,3 zł.

W 2021 r. nie zawierano umów zleceń oraz umów na wynajem personelu.

(akta kontroli str.: 596-599, 606-609, 631-636, 651-654, 660-667, 697-707, 718-721, 746-749, 3497-3507, 3605-3608, 3804)

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 55, według ustawy budżetowej i pierwotnego planu rzeczowo-finansowego - zaplanowano na 1 660,0 tys. zł. W ramach tego limitu zaplanowano realizację 11 zadań, w tym dwa zadania (pozycje planu) na kwotę 100,0 tys. zł i 160,0 tys. zł określono jako pozostałe zakupy inwestycyjne nie definiując jakie zadania będą realizowane. Według stanu na 31 grudnia 2021 r., plan wydatków majątkowych po zmianach (z uwzględnieniem nowelizacji ustawy budżetowej), wyniósł 21 615,8 tys. zł, z tego kwota 20 000,0 tys. zł dotyczyła zadań związanych z objęciem przez Skarb Państwa udziałów w spółce Holding KW Sp. z o.o. oraz udziałów w spółce PHO Sp. z o.o., które zrealizowano w 100%.

Plan rzeczowo-finansowy (po zmianach) obejmujący zadania inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki budżetowej wyniósł 1 615,8 tys. zł i obejmował 13 zadań. Z tego zrealizowano 11 zadań, wykorzystując 1 176,5 tys. zł (72,8% planu po zmianach). Zadanie niezrealizowane (zakupy IT) o wartości 206,7 tys. zł zostało

oraz zwiększająca wydatki §4028 i §4029, zmniejszenie wydatków *per saldo* o 5,0 tys. zł, nr 55.3122.3.13.2021.TR z dnia 30 czerwca 2021 r. przesuwająca 380,0 tys. zł z §4020 do §4010, nr 55.3122.3.15.2021.TR z dnia 19 lipca 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020 o 105,0 tys. zł, nr 55.3122.3.20.2021.TR z dnia 19 października 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020 o 108,0 tys. zł, nr 55.3122.3.26.2021.TR z dnia 1 grudnia 2021 r. przesuwająca 1 500,0 tys. zł z §4020 do §4010 i nr 55.3122.3.28.2021.TR z dnia 16 grudnia 2021 r. zmniejszająca wydatki §4020, §4028 i §4029 oraz zwiększająca wydatki §4010, zmniejszenie wydatków *per saldo* o 7,8 tys. zł.

⁶⁴ Decyzja Ministra Finansów: nr MF/FG.4143.3.99.2021.MF.3341 z dnia 22 września 2021 r. – środki w wysokości 56,2 tys. zł przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzenia oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wraz pochodnymi dla jednej osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska państwowego w MAP oraz nr MF/FG.4143.3.130.2021.MF.4352 z dnia 15 października 2021 r. – środki w wysokości 91,4 tys. zł przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzenia oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wraz pochodnymi dla jednej osoby odwołanej z kierowniczego stanowiska państwowego w MAP.

⁶⁵ Przyczyną zmiany struktury zatrudnienia w MAP pomiędzy cz. 48 i cz. 55 przedstawiono w części wystąpienie odnoszącej się do części 48 – Gospodarka złożami kopalin pkt 2 Wydatki.

⁶⁶ Przeciętne zatrudnienie w części 55 w kolejnych kwartałach 2021 r. wyniosło: 333 etaty w I kw., 331 etaty w II kw., 330 etatów w III kw. oraz 333 etaty w IV kw.

ujęte w planie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.⁶⁷ Środki ujęte w drugim niezrealizowanym zadaniu (pozostałe zakupy inwestycyjne) w kwocie (131,2 tys. zł) zostały zablokowane przez MAP w dniu 31 grudnia 2021 r.

Pozostały niewykorzystany limit planu wydatków majątkowych, wynikający z niższych od planowanych kosztów realizacji różnych zadań oraz sfinansowaniu realizacji jednego z zadań z wydatków bieżących (101,2 tys. zł), decyzjami Ministra Aktywów Państwowych został zablokowany, a następnie rozdysponowany decyzją Ministra Finansów z 29 grudnia 2021 r. na rezerwę celową z przeznaczeniem na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Badaniem szczegółowym objęto pięć pozycji wydatków majątkowych na kwotę 21 050,9 tys. zł, co stanowiło 97,4% wydatków wykonanych. W zakresie realizacji wydatków majątkowych w części 55 nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str.: 998-1000, 3255-3257, 3264-3278, 3571-3580)

NIK zauważa, że Ministerstwo Aktywów Państwowych planując środki na realizację zadań w ramach wydatków majątkowych jednostki budżetowej (dysponenta III stopnia), tworzyło plan rzeczowo-finansowy, w którym obok zdań zdefiniowanych rezerwowano środki finansowe na zadania pozostałe nieokreślone na etapie planowania.

Zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego MAP plan rzeczowo-finansowy obejmował 11 zadań/pozycji, w tym dwie pozycje (100,0 tys. zł i 160,0 tys. zł) występowały pod nazwą *Pozostałe zakupy inwestycyjne*, tj. bez zdefiniowania jakie zadania będą realizowane. Dla kwoty 100,0 tys. zł, pozostającej w dyspozycji BDG, przez cały 2021 r. nie zdefiniowano zadań. Dodatkowo limit tej pozycji zwiększono o 31,0 tys. zł, w związku z rezygnacją z budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych, której budowę - według wyjaśnień Dyrektora Generalnego MAP⁶⁸, przesunięto na 2022 r. Razem kwota 131,0 tys. zł została zablokowana przez Ministra Aktywów Państwowych 31 grudnia 2021 r.

Przedstawiony stan dysponowania środkami wskazuje, że rezerwowanie środków na ewentualne zadania, mogło prowadzić do nieefektywnego gospodarowania środkami publicznymi i braku realizacji niektórych zaplanowanych zadań.

Z wyjaśnień Dyrektora DBF⁶⁹ wynika, że rezygnacja z budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych (31,0 tys. zł) między innymi była spowodowana potrzebą zwiększenia planu wydatków bieżących jednostki budżetowej. NIK wskazuje, że środki po rezygnacji z budowy stacji zwiększyły limit wydatków niezdefiniowanych. Zatem, w opinii NIK, podobnie jak w części 48, rezygnacja z budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych nie znajduje podstaw w braku środków finansowych.

Według NIK, przy sporządzaniu planu rzeczowo finansowego w ramach wydatków majątkowych Ministerstwo powinno zapewnić pełne określenie zadań finansowanych ze środków budżetowych.

(akta kontroli str.: 3565-3599, 3853-3856)

Zamówienia publiczne

Wydatki poniesione w 2021 r. w części budżetowej 55 – Aktywa państwowe skontrolowano pod kątem prawidłowości stosowania przepisów ustawy z dnia

⁶⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego, Dz.U. poz. 2407.

⁶⁸ Pismo z dnia 29 marca 2022 r. IK: 694442.

⁶⁹ Pismo z dnia 17 marca 2022 r. IK:690578.

11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*. Badaniem objęto 12 postępowań o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości 2 778,8 tys. zł, w tym:

- dwa postępowania w trybie podstawowym bez negocjacji o łącznej wartości 1 076,7 tys. zł, którego przedmiotem była dostawa wraz z montażem mebli gabinetowych oraz mebli kuchennych, oraz zakup serwerów blade,
- jedno postępowanie w trybie podstawowym - z możliwością prowadzenia negocjacji, którego przedmiotem było doradztwo prawne przy konsolidacji spółek Polski Koncern Naftowy Orlen SA, Grupa Lotos SA oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA o wartości brutto zamówienia 840,8 tys. zł,
- jedno postępowanie w trybie z wolnej ręki o wartości, którego przedmiotem była dystrybucja energii elektrycznej na potrzeby MAP, o wartości brutto zamówienia 458,8 tys. zł,
- osiem postępowań w trybie zamówień publicznych poniżej kwoty 130 tys. zł, – nie objętych obowiązkiem stosowania ustawy *pzp*, o łącznej 402,5 tys. zł, których przedmiotem były dostawy mebli wraz z wyposażeniem sali konferencyjnej, sprzedaż i dostawa wykładziny dywanowej, wykonanie malowania i wymiana wykładzin podłogowych, świadczenie usług medycznych w zakresie badań laboratoryjnych na obecność wirusa SARS-CoV-2 metodą RT-PCR oraz antygenową, zakup terminali do mierzenia temperatury na potrzeby MAP, zakup ubioru służbowego dla pracowników MAP.

W zbadanych postępowaniach zamówień publicznych nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na wybór wykonawcy i udzielenie zamówienia.

(akta kontroli str.: 3895-4245)

Badanie szczegółowe wydatków bieżących

Badaniem szczegółowym wydatków dysponenta III stopnia objęto wybrane wydatki (47 dowodów) dokumentujące operacje gospodarcze na łączną kwotę 5 399,7 tys. zł. Wyboru dokonano z wykorzystaniem metody MUS z pliku obejmującego wydatki jednostki budżetowej (15 168,6 tys. zł). Doboru próby⁷⁰ do kontroli dokonano na podstawie zapisów z konta 130 *Rachunek bieżący jednostki* odpowiadających pozapłacowym wydatkom Ministerstwa.

Skontrolowane wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, na zakup towarów i usług służących realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str.: 1014-2403)

Efekty rzeczowe

W 2021 r. w części 55 – Aktywa państwowe w układzie zadaniowym budżetu realizowano trzy zadania, ujęte w trzech funkcjach: *4-Zarządzanie finansami państwa i mieniem państwowym; 11-Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic;*

22-Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

Wskaźnik realizacji zadania 4.6 *Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa*, informujący o ilości odbytych Walnych Zgromadzeń spółek w których Minister Aktywów Państwowych wykonuje prawa z akcji, został osiągnięty na poziomie wyższym od ustalonego w ustawie budżetowej (planowany $\geq 80\%$, osiągnięty 100%).

⁷⁰ Ze zbioru zapisów/dowodów zaewidencjonowanych na koncie księgowym 130, wyłączone zostały wydatki w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420 i 444 oraz wydatki poniżej 1000 zł,

Na zadanie realizowane w funkcji 11 (11.4 *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych do obrony Państwa*) zaplanowano 245,0 tys. zł. Ze środków tych finansowane były szkolenia obronne administracji publicznej (235,0 tys. zł) oraz kontrole wykonania zadań obronnych (10,0 tys. zł). W trakcie roku limit planu na finansowanie szkoleń obniżono do poziomu 77,4 tys. zł. Z wyjaśnień Dyrektora Generalnego MAP⁷¹ wynika, że niższe wydatkowanie środków niż pierwotnie planowano związane było z sytuacją pandemiczną (zrealizowano 75% zaplanowanych szkoleń), przeprowadzeniem części szkoleń w formułach zdalnych oraz finansowaniem szkoleń przez przedsiębiorców ze środków własnych. Spośród 32 przedsiębiorców, którzy zobowiązani byli do przeprowadzenia szkoleń tylko sześciu wystąpiło z wnioskiem o refundację poniesionych kosztów. Pozostali złożyli oświadczenia o rezygnacji z refundacji, deklarując pokrycie wydatków ze środków własnych.

Dla funkcji 22-*Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna* plan wydatków po zmianach wynosił 63 883,2 tys. zł i został wykonany w 86,4%, (55 182,5 tys. zł). Realizowano zadanie 22.1-*Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, w ramach którego środki wydatkowane były na obsługę administracyjną i techniczną Ministerstwa.

Plan działalności Ministra Aktywów Państwowych na rok 2021, przyjęty dla działu administracji rządowej: aktywa państwowe, gospodarka złożami kopalini (z 11 czerwca 2021 r.), był zbieżny z budżetem zadaniowym w części 55-Aktywa państwowe na 2021 r. W planie działalności określono m.in. najważniejsze cele do realizacji w roku 2021, ujęte w funkcji 4 budżetu zadaniowego.

(akta kontroli str.: 3844-3849, 3775-3790)

Realizacja działań nadzorczych

Działania nadzorcze w MAP w ramach części 55 prowadzone były takie same jak w przypadku części 48 – patrz fragment sekcji *Opis stanu faktycznego* dla części 48 – Gospodarka złożami kopalini.

Wydatki budżetu środków europejskich

W części 55 nie zostały zaplanowane ani nie były realizowane wydatki budżetu środków europejskich.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków w części 55 – Aktywa państwowe.

Wydatki wiązały się z realizacją zadań, były celowe i gospodarne oraz nie przekraczały limitów wyznaczonych w planie finansowym w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej. Minister dokonywał okresowych ocen realizacji wydatków, jednak w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych nie dostrzeżono nieefektywnej realizacji planu rzeczowo-finansowego.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części budżetowej 55 – Aktywa państwowe:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

⁷¹ Pismo z dnia 24 marca 2022 r. IK: 690551.

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kontrola wymienionych uprzednio sprawozdań wykazała, że sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28, sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) oraz roczne sprawozdania Rb-BZ1 – zostały sporządzone prawidłowo i w obowiązującym terminie. Dane zawarte w sprawozdaniach wynikały z ksiąg rachunkowych, co potwierdzono wydrukami z systemu informatycznego. Kontrola zapisów księgowych (dziennika księgowego) oraz zestawienia obrotów i sald księgi głównej i ksiąg pomocniczych potwierdziła prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

W dniu 17 lutego 2022 r. MAP dokonało korekty sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), w zakresie wielkości wykazanych zobowiązań. Korekta wynikała z wpływu do MAP dowodów zewnętrznych (faktur), ujętych w księgach rachunkowych po dniu, na który sporządzono sprawozdanie (7 lutego 2022 r.). Dowody dotyczyły zobowiązań (rozliczeń) za energię elektryczną (13,6 tys. zł) oraz różnych usług (8.1 tys. zł).

Z uwagi na zmianę na stanowisku głównego księgowego MAP, dodatkowo kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia sprawozdań miesięcznych (Rb 27 i Rb 28) za wrzesień 2021r. oraz kwartalnych (Rb-N i Rb-Z) za trzeci kwartał 2021 r. Sprawozdania sporządzono prawidłowo.

Obroty razem wykazane w „Zestawieniu obrotów i sald kont księgi głównej” MAP na dzień 31 grudnia 2021 r., były zgodne z obrotami wykazanymi w Dzienniku 2021 r. Wartości (saldo) kont księgi głównej na początek 2021 r. równe były wartościom na koniec 2020 r.

Przegląd zestawienia obrotów i sald, wydruków z sytemu informatycznego załączonych do sprawozdań, oraz kontrola sposobu ujmowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych wylosowanych prób wydatków bieżących jednostki budżetowej, nie wniosły uwag w zakresie prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych w badanym zakresie.

(akta kontroli str.: 3642-3728, 3775-3790)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia prawidłowość skontrolowanych sprawozdań.

Dane wykazane w sprawozdaniach wynikały z ksiąg rachunkowych i były zgodne z danymi wykazanymi na wydrukach załączonych do tych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone w obowiązujących terminach w systemie TREZOR.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁷² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do *Prezesa Najwyższej Izby Kontroli*. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 13 kwietnia 2021 r.

Wiceprezes

Najwyższa Izba Kontroli

Małgorzata Motylow

/./

.....
podpis

⁷² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.